

Conviețuiri

*Evenimente din viața comunităților etnice naționale reflectate în programele
studiourilor teritoriale*

Radio România Constanța

- *Emisiunea pentru turci*

Festivalul „Baclava de Aur” la Mangalia
Iomer Subihan

În perioada 26-27 iulie 2024, Uniunea Democrată Turcă din România în parteneriat cu Primăria Mangalia, a organizat a III-a ediție a Festivalului „Baclava de Aur”.

Festivalul a avut loc în Piața Republicii din Municipiul Mangalia, pe platoul din fața Casei de Cultură.

Turiștii și cei aflați prezenți la festival au degustat dintr-o varietate de sortimente de baclavale cu nucă și fistic sau ciocolată. De asemenea, au avut posibilitatea să deguste și din plăcintele tradiționale turcești pregătite cu multă dragoste de către doamnele din comunitatea turcă de la sucursalele UDTR Mangalia, Techirghiol și Cobadin.

Ansamblul de dansuri folclorice turcești „Şirinler” al UDTR (coord. prof. Yasmin Selin Raşid) și Corul „Mehtap” (coord. prof. Melek Osman și dirijor Daiana Melek Gavrilăscu) au susținut un program artistic pe platoul din fața Casei de Cultură din Mangalia. Doamnele Makbule Ismail și Nadie Iusuf au susținut câte un minirecital de cântece tradiționale turcești.

Afișul evenimentului

La festival au participat: reprezentanți ai administrației publice locale, edilul orașului, d-ul Radu Cristian, președintele Sucursalei Mangalia a UDTR, d-ul Netfi Mustafa, secretarul general al UDTR, prof. Ervin Ibrahim, președinta și vicepreședinta Comisiei de femei a UDTR, d-na Melec Amet și d-na Ibrahim Nurgian, subprefectul județului Constanța, Șenol Ali și consulul general al Republicii Turcia la Constanța, d-ul Emre Yurdakul.

Personalități prezente la Festivalul „Baclavaua de Aur” organizat la Mangalia
foto: Nazighear Mustafa și Asan Sorina

Ansamblul de dansuri „Şirinler”

Corul „Mehtap”

Festivalul a fost organizat și coordonat de d-na Reyhan Ismail, din partea UDTR-Sucursala Mangalia.

Radio România Craiova

- *Emisiunea pentru minorități*

„S-au unit legendele” – spectacol în cadrul Caravanei culturale „Romi pentru România”
Ludovic Vulea

Miercuri, 31 iulie, la Craiova, a avut loc spectacolul „S-au unit legendele”, concert de manele organizat de Asociația Partida Romilor „Pro-Europa” (APRPE) Sucursala Dolj.

Afișul evenimentului organizat de Partida Romilor

Spectacolul a fost organizat în cadrul Caravanei Culturale „Romi pentru România” și s-a desfășurat pe esplanada Parcului Tineretului din Craiova, bucurându-se de participarea a peste 10.000 de spectatori, (potrivit informațiilor Jandarmeriei), romi și neromi, iubitori ai manelelor.

Caravana Culturală „Romi pentru România”
foto: APRPE Dolj

Spectacolul a fost deschis de Monik și Julia, apoi de la ora 21.00, Florin Salam și Tzancă Uraganu au încins atmosfera, până la miezul nopții, platoul din fața Parcului Tineretului dovedindu-se neîncăpător pentru spectatorii care au ocupat și spațiile din vecinătate.

Julia

Tzancă

Monik

Florin Salam

După cum a precizat domnul Romeo Tiberiade, președintele APRPE Dolj, evenimentul a fost dedicat promovării culturii și tradițiilor rome, dorindu-se a fi un prilej de bucurie și mândrie pentru toată comunitatea romă.

Iulian Paraschiv (centru stânga), președinte Agenția Națională pentru Romi
și Romeo Tiberiade (centru dreapta), președinte APRPE Dolj

Putem aprecia că spectacolul a fost o reușită, atât din punct de vedere al prestației artiștilor, judecând după bucuria spectatorilor, iubitori ai manelelor, cât și din punct de vedere organizatoric, voluntarii APRPE Dolj, bine pregătiți și instruiți, fiind mereu acolo unde era nevoie de ei.

Voluntarii APRPE Dolj
foto: APRPE Dolj

La final, Romeo Tiberiade a mulțumit tuturor instituțiilor și persoanelor implicate în organizarea și buna desfășurare a spectacolului, apreciind Jandarmeria Română, Poliția Națională și Poliția Locală.

„Consider că am reușit să arătăm că muzica unește toate etniile datorită liderilor noștri, Nicolae Păun și Iulian Paraschiv. Felicit publicul pentru comportarea excelentă. Am dovedit că avem capacitate organizatorică și că uniți putem face lucruri deosebite”, a precizat Romeo Tiberiade.

Domnul Romeo Tiberiade, președintele APRPE Dolj

Ilinden, simbolul luptei macedonene
pentru autodeterminare și păstrarea identității naționale
Ludovic Vulea

Asociația Macedonenilor din România (AMR) a sărbătorit vineri, 2 august, în cadrul tuturor filialelor din țară, Ilinden, o zi cu dublă semnificație pentru poporul macedonean: religioasă - Ziua Sfântului Ilie și istorică - începutul Răscoalei Ilinden al cărei obiectiv era eliberarea de sub dominația otomană și autonomia, sau crearea unui stat macedonean independent, iar în 1944, tot la 2 august, a avut loc prima sesiune a ASNOM (Adunarea Antifascistă de Eliberare Populară a Macedoniei).

Ilinden, afișul evenimentului
foto: AMR

La Craiova, membri ai Asociației s-au întâlnit la sediu unde, alături de Ionel Stancu, deputatul etniei în Parlamentul României, au discutat despre semnificația și importanța zilei de 2 august, despre spiritul și dorința de libertate care au însoțit poporul macedonean de-a lungul istoriei.

Ilinden, întâlnirea de la sediul Asociației Macedonenilor din România
foto: AMR

Răscoala de Ilinden a fost o revoltă împotriva Imperiului Otoman inițiată de Organizația Revoluționară Internă Macedoneană (VMRO) și este unul dintre cele mai mari și mai importante evenimente din istoria țării, marcând o nouă fază în dezvoltarea mișcării de eliberare națională a Macedoniei.

Revolta a durat de la începutul lunii august până la sfârșitul lunii octombrie 1903 și a cuprins un teritoriu important al regiunii, de la coasta de est a Peninsulei Balcanice la Marea Neagră, până la malul lacului Ohrid.

La 3 august 1903 a fost proclamată Republica Krushevo (Crușevo), iar pe 12 august, peste zece mii de soldați din armata lui Bakhtiar Pașa au înconjurat orașul, pe care l-au și cucerit, încheind, astfel, scurta existență a Republicii Krushevo.

Steagul Republicii Krushevo

Despre aceste evenimente și despre semnificația zilei de 2 august, le-a vorbit celor prezenți deputatul Ionel Stancu, precizând: „Ziua de 2 august este o zi de o importanță deosebită, cu dublă semnificație - istorică și religioasă. Din punct de vedere istoric, este o zi de referință pentru Republica Macedonia de Nord. Revolta din 1903 a avut drept scop eliberarea de sub dominația otomană, autonomia și crearea unui stat macedonean independent. Deși Republica (Republica Krușevo) a fost de scurtă durată (a durat doar 10 zile), dorința de libertate a revoluționarilor macedoneni nu a putut fi distrusă de către otomani.

Spiritul din spatele Ilinden-ului a fost atât de puternic încât a continuat să susțină poporul macedonean în lupta începută pe 2 august 1903.

În fiecare an, pe data de 2 august, trebuie să întoarcem roata timpului, să ne amintim de cei care și-au pierdut viața în lupta pentru eliberarea națională a Macedoniei și să le aducem un omagiu.

Sărbătoarea Ilinden la sediul Asociației
Macedonenilor din România
foto: AMR

Ilinden ne învață să purtăm o luptă continuă pentru a ne păstra identitatea și pentru a ne asigura că aceasta va fi păstrată și de generațiile ce vor urma. Ziua în care vom uita ce a însemnat Ilinden va fi ziua în care vom pierde bătălia.

Din punct de vedere religios, sărbătorim pe Sfântul Ilie, așa că le urăm tuturor celor care poartă acest nume, La mulți ani!

În anul 1974, în orașul din Krușevo, a fost construit Complexul Ilinden (Makedonium), care evidențiază lupta continuă a poporului macedonean pentru libertate și independență.

Complexul Ilinden
foto: Wikipedia

Radio România Iași

- *Emisiunea pentru evrei*

Serial radiofonic: "După 83 de ani"

Alexandru Aciobăniței

27 iunie 2024 – manifestări cu rol comemorativ. În urmă cu 83 de ani, în perioada 27 – 30 iunie 1941, guvernul dictatorului Ion Antonescu, aliat al puterilor Axei, avea să declanșeze una dintre cele mai violente pagini din istoria Holocaustului: Pogromul de la Iași. Având ca actanți membri ai jandarmeriei, poliției, armatei române și germane, civili antisemiți, Pogromul de la Iași include arestări, schingiuri, crime și trenuri ale morții. Acestea din urmă au reprezentat "o inovație" a regimului militar-fascist, trenurile respective fiind alcătuite din vagoane pentru transportul animalelor; podeaua vagoanelor era unsă cu bălegar peste care se turnase var. În dogoarea verii, trenurile care se deplasau în mod intenționat cu o viteză foarte mică, au devenit rapid, camere de gazare "fără foc și fum" – a așa cum le numise unul dintre supraviețuitorii acelor trenuri, Leizer Finkelstein (z.l.).

Marșul Vieții 2024

foto: Alexandru Aciobăniței

"Nu ne puteam închipui ce sistem s-a găsit pentru a ne extermina. După ce ne-au adunat pe toți, mama și cu cele trei surori au fost scoase din coloană și întoarse spre casă. Nu vă pot descrie – îi declara, cu lacrimi în ochi, într-un interviu, regretatul Leizer Finkelstein realizatorului Alexandru Aciobăniței – și nu pot să uit groaza de pe fața mamei mele când s-a văzut despărțită de cei șase băieți ai săi, după ce ne-a crescut în foarte mari nevoi, durerea unei mame când i se ia cei șase copii..."

Din felul cum a decurs scoaterea noastră din casă și cum a decurs includerea noastră în coloană, ne-am dat seama că nu sunt speranțe de întoarcere. (...) Pe noi ne-a înghesuit în trenurile astea ale morții câte 120 într-un vagon de vite, erau vagoane mici și eram ca sardelele. Imediat ce au încărcat vagoanele cu oameni, au închis ermetic ușile și geamurile, noi deja eram extenuați, plecați de dimineață de acasă fără să avem măcar un pic de apă în gură, fiind la sfârșitul lui iunie, a început o căldură de 35 grade, acoperișul vagoanelor era din tablă, s-a încins imediat, cu transpirația noastră, s-a transformat exact într-o cameră de gaze fără foc și fum”.

În serile de 16 și 30 iulie 2024, realizatorul Alexandru Aciobăniței i-a invitat pe ascultătorii Radio România Iași la o analiză a evenimentelor comemorative din 27 iunie 2024, evenimente prilejuite de comemorarea victimelor Pogromului de la Iași (27 – 30 iunie 1941). Analiză a fost cuprinsă în serialul sonor ”După 83 de ani”.

În cel de al doilea episod al serialului, difuzat la 30 iulie 2024, am ascultat fragmente ale alocuțiunilor mai multor personalități din România și de peste hotare. Bineînțeles, organizatorii celei de a zecea ediții a Marșului Vieții și cei ai comemorării au fost de asemenea prezenți la microfonul emisiunii. Este vorba de: Josef Wasserman (rabin al obștii israelienilor originari din România, președinte al Fundației pentru Promovarea și Dezvoltarea Iudaismului Român), Benjamina-Ides Vladcovich (președintă a Comunității Evreilor din Iași), Mihai Chirica (primar al Municipiului Iași).

Jurnalistul israelian Dragos Nersa

Istoricul și politicianul Alexandru Muraru

Primarul Iașului, Mihai Chirica

Rabinul Josef Wasserman

foto: Alexandru Aciobăniței

Serialul s-a încheiat cu un cuvânt adresat celor prezenți în cimitirul evreiesc din cartierul ieșean Păcurari de către Benjamina-Ides Vladcovich, citând primul vers din Psalmul 133: *”Iată cât de bine și de plăcut e pentru frați să stea împreună.”*

Din seria „Călătorie muzicală în lumea evreiască”

De mai multe ori într-un an, emisiunea *Comunități etnice – Evreii azi* devine muzicală. Ascultăm muzică evreiască de diverse genuri, în mai multe limbi vorbite de evrei, piese muzicale care sunt comentate. Ilustrăm vasta cultură evreiască prin armonii sonore.

Muzica evreiască este aproape necunoscută în spațiul românesc, deși o parte a muzicii tradiționale klezmer a apărut în vechile comunități evreiești din această parte a Europei.

Plăcerea acordurilor inedite, amintind de o importantă cultură înseamnă un scop editorial al emisiunii, concretizat în seria ”Călătorie muzicală în lumea evreiască”.

Sinagoga Mare din Iași
foto: Alexandru Aciobăniței

În ediția de marți, 27 august 2024, am făcut împreună o veritabilă călătorie în dimensiunile subtile ale muzicii de expresie idiș.

Muzica evreiască apropie culturile, comunică emoții profunde, descrie istoria într-un limbaj unic. Spiritul culturii idiș s-a regăsit în această producție Radio România Iași, difuzată o dată la două săptămâni, în intervalul 20.30 – 21.00 și realizată de Alex Aciobăniței.

Tot cu ajutorul limbajului promovat de muzică, i-am evocat pe talentații artiști ai cântului în limba idiș Leonie Waldman-Eliad (1932 – 2015) și Theodore Bikel (1924 – 2015).

Leonie Waldman-Eliad (z.l.) a reprezentat un reper al scenei evreiești din România, artista având șansa, înainte de 1989, de a face cunoscut cântecul în limba idiș pe discurile casei Electrecord. Artista își îndeplinea în fiecare moment al carierei sale misia de a-i învăța pe colegii săi mai tineri, în general neevrei, lexicul limbii idiș și pronunția corectă. A fost un culegător și păstrător al folclorului idiș, o artistă angajată zeci de ani la Teatrul Evreiesc de Stat din București a cărei inimă a palpitat la fiecare nevoie concretă a teatrului din care făcea parte.

Sinagoga Mare din Iași
foto: Alexandru Aciobăniței

Theodore Bikel (z.l.), născut la Viena într-o familie de evrei bucovineni, a știu să promoveze, cu dăruire și mult talent, cultura idiș atât prin jocul său actoricesc pe scena teatrelor și pe platoul de filmare, în Statele Unite ale Americii, cât și prin darul său muzical. A făcut istorie în rolul lui Tevye Lăptarul din musicalul "Scripcarul pe acoperiș / Fiddler on the Roof".

FOTO: ALEX ACIOBĂNIȚEI
SOCIETATEA ROMÂNĂ DE RADIODIFUZIUNE - RADIO ROMÂNIA
IAȘI

- *Emisiunea pentru romi*

De vorbă cu scriitoarea Doina Ruști și istoricul Adrian Furtună
Dumitru Șerban

Primul interlocutor al emisiunii *Viața Romilor* de luni, 26 august 2024, a fost prozatoarea Doina Ruști. Am întâlnit-o, la Iași, nu demult, în incinta Librăriei Cărturești, Strada Palas 7A, atunci când a susținut un atelier public având ca punct de pornire povestirile din cele mai recente volume ale sale: „Cămașa în carouri” și „Depravatul din Gorgani”, apărute la Editura Litera, narațiuni pe care ni le-a prezentat. Totodată, Doina Ruști ne-a povestit cum a găsit Iașul, amintindu-ne periplul săi prin câteva facultăți ale Universității „Alexandru Ioan Cuza”, unde a participat la întâlniri literare atât cu dascăli, cât și cu studenți.

Scriitoarea Doina Ruști
Foto: Doina Ruști, arhivă personală

Doina Ruști ne spus că pentru ea scrisul reprezintă „un adevărat labirint”. *Manuscrisul fanariot*, narațiune dintr-o frumoasă trilogie fariotă, își trage firul epic dintr-un document de epocă în care este consemnată o vânzare de sclavi. În acest context, am aflat că a lucrat de-a lungul anilor și cu istoricul de etnie romă Adrian Furtună, sociolog, responsabil cercetare/documentare în cadrul Centrului Național de Cultură a Romilor, București, cel care ne-a fost alături în cea de-a doua parte a emisiunii.

De la prozatoarea Doina Ruști am mai aflat și cum este reflectată femeia în scrierile sale, pentru ca spre finalul dialogului să ne spună că o parte dintre subiectele scrierilor sale își trag esența din documente vechi pe care ni le-a amintit.

Am continuat subiectele prezentate de prozatoarea Doina Ruști, alături de istoricul Adrian Furtună, sociolog, responsabil cercetare/documentare în cadrul Centrului Național de Cultură a Romilor, București. Domnia sa a vorbit despre filmul de scurt metraj *Adevărurile Ioanei. 10 ani de luptă împotriva sclaviei*, peliculă care are o durată de 14 minute și 37 de secunde și pe care o putem găsi pe internet la o simplă căutare. În film îi putem vedea pe Mihaela Drăgan, Oana Rusu, Dragoș Dumitru, Radu Ciobănașu, Alexandru Fifea, Andrei Șerban, producția fiind inspirată din fapte reale și prezentând povestea unei eroine care a luptat mai bine de zece ani în instanțe pentru eliberarea ei și a familiei sale din sclavie.

Istoricul de etnie romă Adrian Furtună
foto: Adrian Furtună, arhivă personală

Interlocutorul nostru a amintit și de reacțiile stârnite de lansarea filmului *Adevărurile Ioanei. 10 ani de luptă împotriva sclaviei*, dar și că povestea Ioanei din filmul amintit a influențat și inspirat tinerilor romi din comunitate și nu numai.

- *Emisiunea pentru ruși-lipoveni*

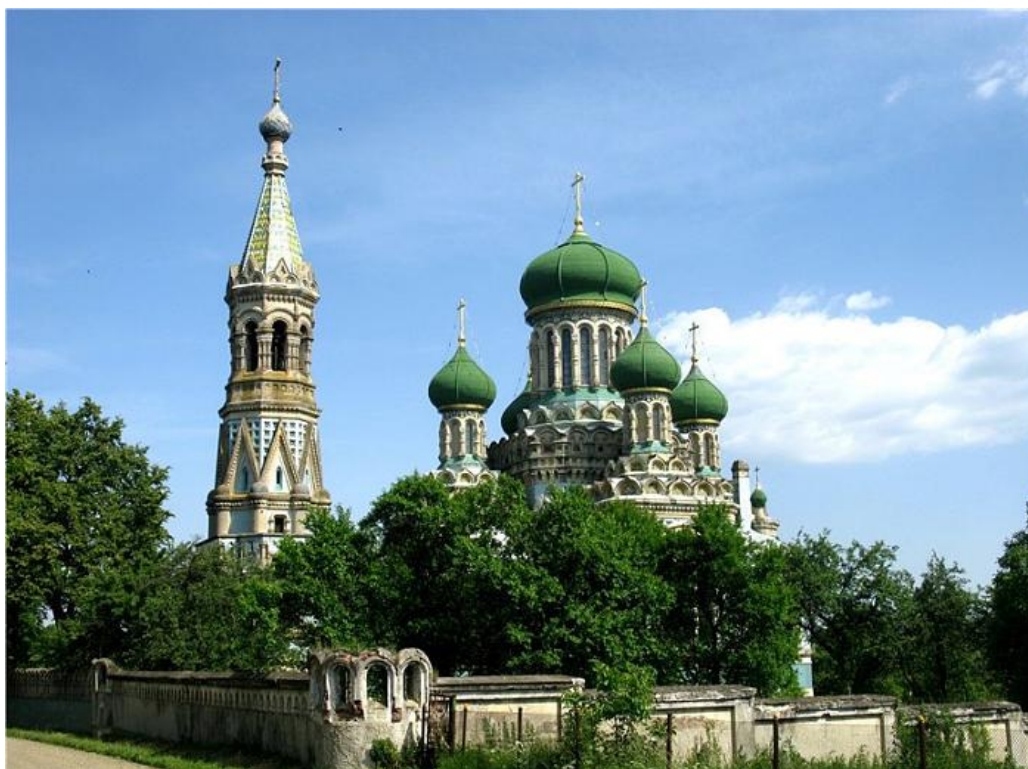
Scurtă istorie a Bisericii Ortodoxe de Rit Vechi

Dumitru Șerban

În urmă cu ceva timp, împreună cu domnul profesor Leonte Ivanov, specialist în filologie, șef al Catedrei de Slavistică „Petru Caraman” din cadrul Facultății de Litere, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” Iași, ne-am propus o incursiune în istoria Imperiului de la Răsărit.

Ideea proiectului nostru a pornit de la cercetarea *Scurtă istorie a Bisericii Ortodoxe de Rit Vechi*, semnată de scriitorul Feodor Evfimovici Melnikov. Anul acesta se împlinesc 150 de ani de la nașterea lui Feodor Evfimovici Melnikov iar, cu acest prilej, urmează a fi lansat volumul al III-lea.

Reamintim faptul că, în una din edițiile trecute, am vorbit despre vremurile tulburi (Смутное время, Smutnoie vremia), despre domnia lui Ivan cel Groznic și a sa „opricinina” cu semnificațiile sale. În altă ediție a emisiunii noastre, am povestit despre Familia Romanovilor, a doua dinastie, ulterioară dinastiei Rurik și ultima dinastie imperială a Rusiei, care a domnit din anul 1613 până la 1917.

Catedrala Uspenia din Fântâna Albă

foto: Wikipedia

Acum, am aflat amănunte de la interlocutorul nostru despre alte perioade din viața familiei Romanovilor, aflată la putere în marele Imperiu de la Răsărit.

Concret, ne-am întors în timpul lui Petru I (Petru cel Mare), cel care a condus Rusia din mai/aprilie 1682 până la moartea sa (ianuarie/februarie 1725).

Astfel am aflat detalii despre războaiele pe care Petru cel Mare le-a dus cu suedezii; apoi cu Imperiul Otoman, amintind Bătălia de la Stănilești (1711). După victoria asupra suedezilor și încheierea păcii de la Nystadt (1721) am aflat că în Petersburg a fost prilej de măreață sărbătoare. Dimitrie Cantemir și plecarea sa în Rusia, a fost un alt subiect al primului episod audio pe care l-am difuzat.

În cele trei ediții ale emisiunii noastre, împreună cu domnul profesor Leonte Ivanov am făcut incursiune în câteva domnii, cele mai importante, din viața marelui imperiu.

În toate acestea, politica de exterminare aplicată rușilor de veche credință, din păcate, continua. Am aflat și amănunte despre atitudinea țarului Alexei Mihailovici (Alexei I al Rusiei) față de rușii de veche credință. De asemenea, am aflat amănunte despre rolul patriarhului Nikon în ceea ce privește deciziile privind exterminarea rușilor staroveri. În centrul atenției, în contextul acestor informații, se cuvine a aminti de Cercului Râvnitorilor Cucerniciei, ai căror membri s-au opus reformelor patriarhului, intrând, astfel, în conflict cu dânsul.

Unul dintre aceștia și, poate, cel mai important apărător al vechii credințe a fost protopopul Avvakum. Astfel, protopopul a fost întemnițat de mai multe ori la Moscova, apoi a fost exilat în Siberia (unde a petrecut aproape 10 ani), iar din 1664 a fost închis la Mezen (în nordul Rusiei), din 1667 (după Sinodul Moscovit dintre anii 1666/1667, sinod care a declanșat Marea Schismă Rusă sau Rascolul) a fost exilat la Pustozersk (localitate dincolo de Cercul Polar).

Arderea pe rug a protopopului Avvakum, pictură de Grigorii Miasoedov
foto: Wikipedia

După 15 ani de trăit în condiții greu de imaginat într-o temniță săpată în pământ, la 14/27 aprilie 1682, a fost ars pe rug împreună cu tovarășii lui de nevoită: călugărul Epifanie, preotul Lazăr și diaconul Fiodor.

De asemenea, am aflat detalii despre domnia Annei Ioannovna și cei din jurul său, străini de neamul rusesc. În acest context se cuvine a face precizarea că mulți istorici au caracterizat domnia Anei drept Bironovscina (era Biron), o perioadă de guvernare represivă, dominată de către germani. Istoricul Kliucevski din secolul al XIX-lea a scris că „Rusia a fost năpădită de nemți la fel cum se împrăște gunoiul dintr-un sac cu găuri, au infestat curtea, s-au îngrămădit în jurul tronului și au înșfăcat posturile cele mai bine plătite din administrație”.

În emisiune am vorbit și despre politica de represalii asupra rușilor de veche credință din următoarele domnii: a Elisabetei Petrovna, a lui Nikolai I, a lui Alexandru al II-lea și alții. Astfel, am aflat încotro s-au întrepătruns rușii de veche credință imediat ce au fost supuși exterminării de conducătorii pe care i-am amintit.

Alexandru al II-lea

Elisabetei Petrovna

Nikolai I

foto: Wikipedia

Mănăstirea Solovki și soarta viețuitorilor de aici, a fost un alt subiect despre care domnul profesor ne-a vorbit. Concret, Solovețk (Solovki) a fost un important centru monahal din nordul Rusiei, în apropierea Cercului Polar. A fost întemeiată în anul 1429 de către călugărul Savatie și pustnicul Gherman.

Acest sfânt lăcaș joacă un rol foarte important în timpul schismei religioase de la mijlocul secolului al XVII-lea, când, respingând reformele impuse de Nikon și noile cărți de cult primite în 1657, monahii îi vor trimite țarului o serie de nouă epistole, în care expuneau cauzele pentru care inovațiile patriarhului de la Moscova nu puteau fi acceptate. Mănăstirea a rezistat eroic unui asediu de opt ani, 1668-1676, și a fost în cele din urmă cucerită de către trupele țarului, iar „răzvrățiții” pedepsiți exemplar (din Scurtă istorie a Bisericii Ortodoxe de Rit Vechi, Vol. I., de Feodor Evfimovici Melnikov, p. 340).

Domnul profesor Leonte Ivanov ne-a oferit amănunte despre etapele parcurse de rușii de veche credință în ceea ce privește înființarea Ierarhiei Ortodoxe de rit vechi (de Fântâna Albă). În contextul acestei teme de o importanță aparte pentru întreaga suflare staroveră din lume, în centrul atenției apar călugării Pavel Velikodvorski și Alimpie Miloradov, cei care au făcut eforturi de neimaginat în ceea ce privește înființarea mult doritei mitropolii. În scenă intră și un agent al emigrației polone; aflăm numele său, dar și rolul acestuia în ceea ce privește înființarea viitoarei Mitropolii Ortodoxe de Rit Vechi.

Imediat, cei doi călugări, Pavel și Alimpie, se îndreaptă înspre mitropolitul Ambrosie (Popovici) al Bosniei, acesta acceptă credința creștin ortodoxă de rit vechi, fiind viitorul întâistătător al Bisericii Ortodoxe de Rit Vechi - Ierarhia de Fântâna Albă.

Speța aceasta înfurie curtea de la Petersburg, mai ales pe împăratul Nikolai I (1 decembrie 1825 – 2 martie 1855). Despre toate acestea, dar și urmările înființării mitriopoliei amintite, ne-a oferit vorbit domnul profesor Leone Ivanov, specialist în Filologie.

Mitropolitul Ambrosie (Popovici) al Bosniei

foto: Wikipedia

Pentru că invitatul ediției ne-a amintit (în înregistrarea pe care ați asculta-o) de agentul polon Ceaikovki, am discutat și contextul care l-a determinat pe cel sus amintit să-i ajute pe rușii de veche credință. Am aflat răspuns și la întrebarea *De ce acest ajutor pentru rușii staroveri?*

Mitropolitul Ambrosie, a fost convins de cei doi călugări să îmbrățișeze credința ortodoxă de rit vechi. Acesta a fost convins de cei doi (Pavel și Alimpie), evident prin argumente cărturărești, dar pe lângă toate acestea lui Ambrosie i s-a arătat și Sfântul Nicolae Făcătorul de Minuni.

Călugărul Pavel Velikodvorski

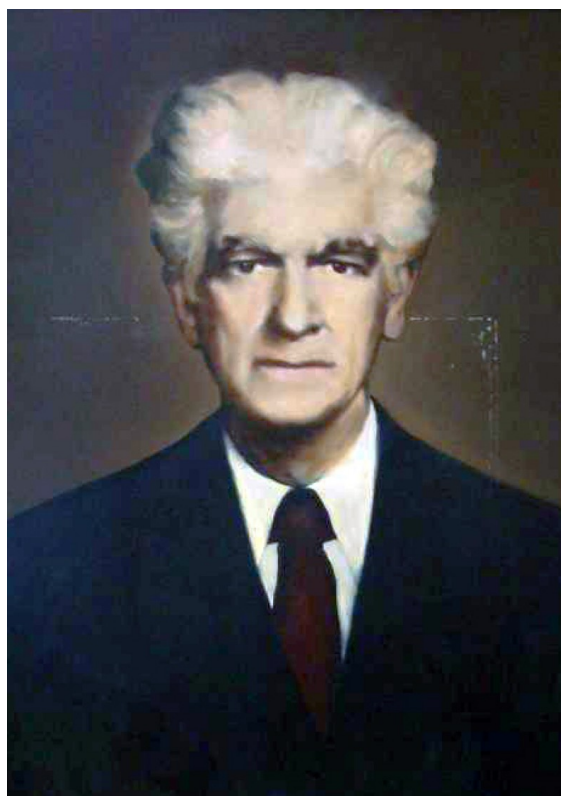
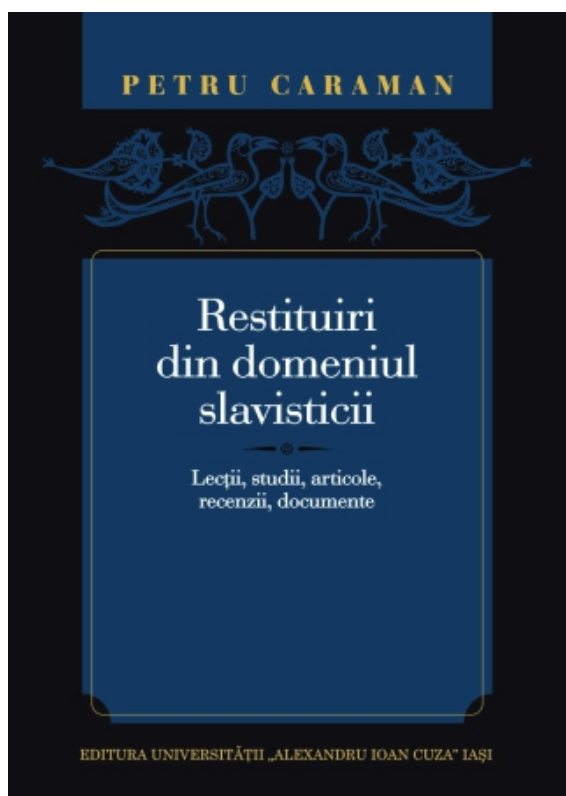
foto: Wikipedia

Raportat la cele prezentate, conchidem prin a vă relata din cercetarea *Scurtă istorie a Bisericii Ortodoxe de Rit Vechi*, semnată de Feodor Evfimovici Melnikov, momentul când mitropolitul Ambrosie acceptă scaunul de întâistătător al Bisericii Ortodoxe de Rit Vechi - Ierarhia de Fântâna Albă: „Ieri, în timp ce vă petreceam”, - răspunse Ambrosie, - „mă preocupa gândul: oare e bine ceea ce mi se propune? Cu acest gând în minte, după ce mi-am spus rugăciunea, m-am și culcat. Însă nici nu am apucat să adorm, când, deodată, mi-a apărut în față, în lumină, chipul unui bărbat, aidoma unui sfânt, și mi-a spus: „De ce stai atât de mult pe gânduri. Aceasta este o lucrare mareață, pe care Dumnezeu a hotărât s-o săvârșești și să suferi din partea țarului rus”. La ultimile cuvinte, „să suferi”, am tresărit și m-am dezmeticit, însă nu mai era nimeni, doar în cameră mai stăruia, care dispărea încet, de parcă cineva ieșea cu o luminare aprinsă. Inima mi-a fost cuprinsă și de frică, și de bucurie, așa încît, de extaz, întreaga noapte mi-am petrecut-o, fără să ațipesc, în rugăciunile mele către Dumnezeu, și am hotărât să vă dau deplinul meu acord; căci dacă acest lucru are binecuvîntarea lui Dumnezeu, noi sîntem obligați să-l săvîrșim cu bucurie. De la cele povestite, și eu cu călugărul Pavel fuseserăm cuprinși de extaz, - își încheie călugărul Ambrosie istorisirea (p. 411-412).

- *Emisiunea pentru minorități „Dialog intercultural”*

Despre volumul *Restituiri din domeniul slavisticii*, de Petru Caraman
Dumitru Șerban

În emisiunea *Dialog intercultural* de vineri, 30 august 2024, am prezentat volumul *Restituiri din domeniul slavisticii. Lecții, studii, articole, recenzii, documente*, de Petru Caraman, ediție îngrijită de Livia Cotorcea.

Coperta volumului *Restituiri din domeniul slavisticii. Lecții, studii, articole, recenzii, documente*, de Petru Caraman
foto: Wikipedia

Volumul a fost lansat la Iași, nu demult, în incinta Librăriei Orest Tafrali, fiind publicat la Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași.

La acest eveniment au fost invitați să vorbească profesorii universitari, specialiști în filologie, Ion H. Ciubotaru, Sorina Bălănescu și Livia Cotorcea.

Despre opera și biografia savantului, etnologului, academicianului Petru Caraman, am discutat pe larg cu doamna profesor universitar Sorina Bălănescu în emisiunea *Dialog intercultural*.

Lansarea volumului *Restituiri din domeniul slavisticii*, de Petru Caraman

foto: Dumitru Șerban

Radio România Reșița

- *Emisiunea pentru cehi*

Festivalul Folclorului Ceh
Ludovic Mleziva

Marea sărbătoare folclorică a cehilor din România, a adus în satul Sfânta Elena de la Dunăre, numeroși oaspeți din Cehia, a chemat acasă localnici stabiliți în alte zone din țară, dar și participanți din satele din jur.

Festivalul Folclorului Ceh, cea de-a XX-a ediție
foto: Cosmin Odărescu

Satul Sfânta Elena, aparținător comunei Coronini, cel mai vechi sat din Banat locuit de etnici cehi, și-a primit sâmbătă 3 august, invitații sosiți tocmai pentru a fi împreună, așa cum se întâmplă fără întrerupere, de mulți ani, consemnându-se acum cea de-a XX-a ediție a Festivalului Folclorului Ceh.

Bucuria revederii, admirația față de limba care îi unește, de tradiții, cântecul și portul popular, au constituit motive suficiente pentru ca cei prezenți să aprecieze la unison efortul organizatorilor.

„Anul acesta Festivalul Folclorului Ceh are loc în satul Sfânta Elena din comuna noastră, Coronini, și ne bucurăm că putem să fim gazde alături de alți organizatori.

Îi primim cu drag pe toți cei care vin, de mai departe sau de aproape, din satele unde locuiesc minoritari cehi. E o bucurie să vezi cum satele se însuflețesc, străzile sunt pline de oameni, se aude vorbă, aproape la fiecare casă”, mărturisește primarul Ilie Boboescu.

Anul acesta, la două decenii de evenimente sărbătorești, s-a produs o schimbare despre care Ștefan Bouda, președintele Uniunii Cehilor și Slovacylor din România a ținut să precizeze:

„Anul trecut, la evenimentul care aniversa 200 de ani de atestare documentară a localității Sfânta Elena mi-am exprimat dorința de a reuși să ne organizăm separat de minoritatea slovacă.

Și iată că am reușit, astăzi ne aflăm aici reprezentând organizatorii, Forumul Cehilor din România, ceea ce mă bucură foarte mult!

Deci, acesta este Festivalul folcloric al tuturor satelor cehești și nu numai. Avem și câteva orașe limitrofe care participă. Sunt 11 ansambluri artistice, unul a venit tocmai din Cehia.

Un autobuz întreg cu peste 50 de persoane, doamne care au și un acompaniament la acordeon. Este o ocazie nu doar pentru petrecere ci și pentru a arăta tradițiile, portul și cântecele cehilor din Banat.”

Recensământul populației, realizat în urmă cu 10 ani, a relevat un număr de aproximativ 1800 de locuitori, majoritatea catolici, dar și câțiva neoprotestanți, bapțiști. Populația trăiește în mare parte din turismul rural.

După slujba de la biserica din Sfânta Elena, pe strada mare s-a desfășurat o paradă a portului popular cehesc, urmată de un amplu spectacol care a cuprins evoluția ansamblurilor de dansuri venite din toate satele unde locuiește această minoritate, respectiv: Sfânta Elena, Gârnici, Ravensca, Bigăr, Șumița și din județul Mehedinți, Eibenthal.

De asemenea, au fost prezente și grupuri etnice din Caransebeș, Băile Herculane și Moldova Nouă. Copiii de la grădiniță s-au bucurat de numeroase aplauze, o serie de scenete și poezii interpretate de cei mici, făcând deliciul publicului.

Atmosfera de sărbătoare a fost întregită de formațiile „Bohemia” din Gârnici și „Teo Band” din Timișoara, cele care au asigurat din repertoriul propriu atât cântece cehești, cât și românești, extrem de populare în zonă.

Festivalul Folclorului Ceh este organizat în prima sâmbătă din luna august, tocmai pentru ca și cei stabiliți în Cehia să poată participa. Sunt mulți cehi care preferă să vină acasă, în România, decât să plece în alte zone tradiționale pentru concediul de vară, la mare sau munte.

Luna august a populat satele din sudul Banatului, fiindcă în ziua de 17 august, tot la Sfânta Elena, a avut loc „Gulaș Fest”, un eveniment propus de cehii din Moravia, dar și Festival Banat, o sărbătoare a cehilor din România, Serbia și Cehia, organizat în perioada 21-24 august la Eibenthal, în județul Mehedinți.

Radio România Tg. Mureș

Programul pentru minorități Marosvásárhelyi Rádió

Festivalul Vâltoarea Mureșeană*Edith Kleindl*

Cea de-a XI-a ediție a festivalului Vâltoarea Mureșeană a avut loc în perioada 29 august -1 septembrie în cetatea medievală, așa cum s-a întâmplat în ultimii ani.

István Jakab, unul dintre organizatorii festivalului, a declarat că în acest an au fost organizate 356 de programe în 20 de locații. Directorul festivalului, Éva Nagy, a declarat că în acest an au avut loc o serie întreagă de evenimente, începând cu ceremonia de deschidere de joi, care a inclus concerte, o ceremonie de decernare a premiilor și premiera din acest an, Grădina Vinului.

Festivalul Vâltoarea Mureșeană
foto: Festivalul Vâltoarea Mureșeană

Kamilla Pápay, ofițer de programe, a declarat că programele pentru copii și familii din acest an au adus, de asemenea, elemente noi, cum ar fi planetariul itinerant și olimpiadele familiale. Nu au lipsit însă programele folclorice tradiționale, dezbaterile pe diverse teme în Piața Duma și în cortul MCC. De asemenea, anul acesta au avut loc mai multe concerte pentru copii și spectacole ale unor artiști maghiari renumiți.

Noul consul general al Ungariei la Miercurea-Ciuc s-a întâlnit cu presa

Edith Kleindl

István Dolhai, noul consul general al Ungariei la Miercurea-Ciuc, s-a prezentat reprezentanților presei din Transilvania și Ținutul Secuiesc la sediul consulatului general din reședința de județ.

Domnul István Dolhai, noul consul general al Ungariei la Miercurea-Ciuc
foto: MTI

În cadrul unei conferințe de presă, diplomatul a declarat că va acorda aceeași atenție atât maghiarilor din Ținutul Secuiesc cât și ceangăilor din Moldova.

Diplomatul, care a fost numit consul general pe data de 1 august, a fost însoțit de Mihály András Beke, prim-consul responsabil și Tamás Fodor, consul superior, în prezența cărora și-a prezentat planurile de viitor.

István Dolhai a venit la Miercurea-Ciuc de la Consulatul General din Cluj-Napoca, unde a lucrat ca și consul.

A început cea de-a treia ediție a Festivalului Sepsi Tabaco

Edith Kleindl

Cea de-a treia ediție a Festivalului Sepsi Tabaco de la Sfântu-Gheorghe a început, cu o serie de activități de zi în așa-numitul schimb întâi.

Au loc prelegeri, jocuri de societate, târg de artizanat, henna making și multe altele. Printre altele, Universitatea Maghiară Sapiientia din Transilvania este prezentă, oferind orientare profesională și o serie de prelegeri pentru vizitatorii festivalului.

Festivalul Sepsi Tabaco
foto: Festivalul Sepsi Tabaco

Testul, pregătit de Komitátusz, organizația de tineret a județului Covasna, pentru ediția din acest an a Festivalului Sepsi Tabako, cuprinde întrebări despre județul Covasna, Sfântu Gheorghe, Festivalul Tabako și întrebări de cultură generală.

Cei care vor răspunde corect vor primi mici cadouri, iar vizitatorilor cortului li se va vorbi și despre ceea ce face organizația de tineret, a declarat Zsombor Ambrus, președintele Komitátusz.

- *Emisiunea pentru germani*

Biserici fortificate 4.0 – Un patrimoniu cultural în noua generație
Gabriela Mezei

Cea de-a doua ediție a seriei *Dialoguri sibiene* a Forumului German din Sibiu a avut loc și anul acesta în afara clădirii Forumului.

Evenimentul cu titlul „Biserici fortificate 4.0 – Un patrimoniu cultural în noua generație” a avut loc pe data de 17 august 2024 în sala veche a școli din incinta bisericii fortificate din localitatea Hosman (jud. Sibiu).

Titlul descrie utilizarea acestor edificii religioase ca biserici fortificate, iar mai târziu ca biserici fără aspect de apărare, prin degradarea lor până la „noua” lor utilizare din prezent sau chiar din viitor.

Forumul German

foto: Pagina de Facebook Forumul German Sibiu

Discuția, moderată de Winfried Ziegler (Forumul Democrat al Germanilor din România, filiala Sibiu) cu invitații Johannes Klein (Centrul de tineret Seligstadt), Paul Dărășteanu (Asociația Centrul european de tineret din cadrul bisericii fortificate Hosman), Stefan Vaida (Asociația Monumentum) și Bryan David (Nocrich Scout Center) a avut o atmosferă foarte pozitivă.

Au fost prezentate proiecte care funcționează foarte bine de câțiva ani. Toate proiectele sunt susținute de mulți voluntari, unii din fiecare sat, dar și din toată România și nu numai. Invitații au prezentat rapoarte foarte vii despre activitatea lor și despre proiecte.

După eveniment, a fost prezentat filmul „Viață nouă în ziduri vechi” de Florin Besoiu.

Seria *Dialoguri sibiene* reprezintă un proiect al Forumului Democrat al Germanilor din Sibiu (DFDH) cu sprijinul IFA (Institutul pentru Relații Culturale Externe a Germaniei), în cooperare cu festivalul Holzstock. Proiectul este finanțat de Ministerul Federal de Externe al Republicii Federale Germania.

Radio România Timișoara

- *Emisiunea pentru germani*

Seară interculturală la Sântana
Adrian Ardelean

Comunitatea germană din orașul arădean Sântana a invitat prin organizația județeană Arad a Forumului German la o seară interculturală, în data de 5 august.

Seară interculturală în parcul Katharina Ackermann din Sântana
foto: Adrian Ardelean

Pe lângă formațiile proprii de dansuri populare Banat-JA din Arad și Sântana, germanii au invitat să evolueze pe scena din parcul Katharina Ackermann fanfara Nadlacanka a slovacilor din Nădlac, ansamblul Balgarce al bulgarilor din Vinga, ansamblurile de dansuri românești Cununița din Sântana și Spicul din Olari, dar și formația reunită de dansuri șvabești din Jimbolia și Iacea Mare.

Cu acest prilej, consilierul local FDGR din Sântana Claudius Höniges a primit premiul „Stefan Jäger” al fundației cu același nume din Timișoara acordat tinerilor pentru păstrarea tradițiilor, culturii și limbii comunității germanilor din Banat.

Înmânarea premiului Stefan Jäger consilierului local FDGR Claudius Höniges (foto stânga),
respectiv diploma și medalia Stefan Jäger (foto dreapta)

Claudius Höniges este consilier local din partea Forumului German din anul 2016, a participat activ de mic la sărbătorile comunității germane locale, a reactivat organizația locală de tineret și a reluat sărbătorile tradiționale germane din Comlăuș, Șimand și Pâncota.

Fanfara Nadlacanka a slovacilor și formația de dansuri germane Banat-JA Arad
foto: Adrian Ardelean

Ansamblul Cununița din Sântana

În plus, s-a implicat activ la recenzarea membrilor comunității germane și la renovarea casei culturale germane Lambert Steiner din Sântana, iar împreună cu organizația locală de tineret a refăcut după fotografii vechi cinci porturi populare germane din Sântana, Comlăuș, Șiria, Șimand și Pâncota.

Reprezentanții FDGR Arad cu cele cinci porturi germane din Sântana, Comlăuș, Șiria, Șimand și Pâncota.

Seara interculturală a fost organizată în continuarea sărbătorii hramului bisericii romano-catolice Sfânta Ana din Sântana, prilej cu care mulți localnici emigrați în Germania se întorc acasă.

Ansamblul Balgarce al bulgarilor din Vinga
foto: Adrian Ardelean

Formția de dansuri șvăbești
din Jimbolia și Iecă Mare

Conform ultimului recensământ, în Sântana mai locuiesc puțin peste 250 de familii de naționalitate germană.

*Newsletter realizat de Dan Sterian pe baza informațiilor furnizate de studiourile teritoriale
Radio România*